

menšiny vůči migrantům z Ukrajiny do ČR vzhledem k válečnému konfliktu na Ukrajině. Dagmar Březinová a Jan Čopík (Společnost přátel Podkarpatské Rusi) se zaměřili na rusínskou národnostní menšinu na Slovensku a v ČR a její migrace, zejména v minulosti do zámoří.

Jak vyplynulo z referátů konference a z diskusních příspěvků, národnostní menšiny mají značný prostor ke svým aktivitám. Jejich organizace, které z větší části mají svá administrativní sídla v Domě národnostních menšin v Praze, mají zde zároveň možnost pořádat akce, kterých se zúčastňují i nečlenové národnostních organizací, příslušníci národnostně smíšených rodin, Češi a další osoby.

Ve večerních hodinách se účastníci konference setkali v rezidenci primátora v objektu Městské knihovny na Mariánském náměstí, kde příslušníci židovské a slovenské komunity vystoupili s hodnotným kulturním programem.

Nada Valášková (EÚ AV ČR, v. v. i.)

HINTERGLAS-SYMPOSIUM SANDL 19.–21. 6. 2014

Ve dnech 19.–21. 6. 2014 proběhl v hornorakouské obci Sandl další ročník mezinárodní konference věnované lidové podmalbě na skle. V celoevropském měřítku jde přitom o jedinou specializovanou akci, která je věnována tomuto velmi atraktivnímu fenoménu lidové výtvarné kultury a která za léta konání dosáhla mezi zájemci z řad odborné i laické veřejnosti jistého renomé. Patrně nejvyšší odbornou úroveň se přitom vyznačovaly první ročníky sympo-

zií, pořádané ve zdejším muzeu podmalby od počátku 90. let 20. století.

V roce 2007 došlo k přerušení tradice sandlovských konferencí. Obnovena byla až v roce 2013, kdy byla obec zapsána na seznam nehmotných kulturních statků UNESCO jako centrum výroby lidových podmaleb na skle. Tato výroba se díky několika místním malířům udržela do současnosti a má naději na předání dalším generacím. Produkce se zde v několika rodinných dílnách v minulosti předávala z generace na generaci a lokalita byla součástí širšího výrobního střediska přesahující hranice na Novohradsko. Lze jen litovat, že původní úvahy přiřadit k Sandlu na soupis UNESCO také významné české centrum výroby Pohoří nebyly reálné vzhledem k tomu, že v této zdevastované a jen pomalu obnovované příhraniční obci nepůsobí žádný současný tvůrce.

Oba poslední ročníky ukázaly, že samotné téma lidové malby na skle je poměrně ohraničené a že je pro organizátory relativně obtížné vyplnit dvoudenní jednání kvalitními příspěvky. Jako přínosná – a to i vzhledem ke společným tradicím zdejší produkce podmaleb – se jeví spolupráce s českými odborníky, kteří oba poslední roky představovali polovinu referujících. Nezbytností se rovněž ukázalo doplnit program o interdisciplinární přístup a příspěvky z příbuzných oborů.

Většina referátů byla zaměřena na muzejní kolekce podmaleb, popřípadě artefaktů z oblasti lidové víry a zbožnosti. Luboš Kafka (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.) zde prezentoval svoji novou monografii o největší české kolekci podmaleb v Etnografickém oddělení Národního muzea v Praze, která se řadí k nejvýznamnějším kolekcím v celosvětovém měřítku (*Volkstümliche Hinterglasbilder in den*

Sammlungen des Nationalmuseums in Prag). Podobně pojala svůj příspěvek Alena Kalinová (Etnografický ústav Moravského zemského muzea), která v minulém roce vydala publikaci o nejvýznamnější moravské kolekci obrázků na skle (*Sammlung der Hinterglasbilder im Ethnologischen Institut Brünn – Präsentation des neuen Fachbuches: Die Sammlungen des Mährischen Landesmuseums Brünn*). Trojici českých referátů doplnil příspěvek Ivy Votroubkové (Muzeum Cheb) věnovaný malbě na skle na západě území Čech, který se v první řadě opíral o bohaté sbírky Muzea Cheb (*Hinterglasbilder in Sammlungen der Museen in der Karlsbader Region*).

Rakouskou stranu zastupoval referát Sieglindy Frohmannové (Museum Volkskundehaus, Ried im Innkreis), který účastníky seznámil s velmi zajímavou sbírkou devocionálií a amuletů shromážděnou farářem Johannem Veichtlbauerem a věnovanou na sklonku 30. let 20. století muzeu v Riedu im Innkreis (*Religiöse Volkskunst im Spannungsfeld zwischen Glaube und Aberglaube*).

Zbylé dva referáty se zabývaly produkcí skla jako suroviny a polotovaru pro výrobu podmaleb. Referát Gilberta Holzera (soukromý badatel) se zaměřil na sociální postavení sklářů, na způsob života na sklářských hutích či na to, jak skláře vnímalo okolní obyvatelstvo (*Die soziale Stellung der Glasmacher*). Příspěvek Williho Stegera (Werk Riedelhütte Bayrischer Wald) byl pojat výsostně technologicky a účastníkům podal přehled vývojových typů sklářských tavicích pecí (*Die Entwicklung der Glasschmelzöfen vom Mittelalter bis in die Neuzeit*).

Symposium v Sandlu bylo doplněno zajímavými výstavami v prostorách muzea, které dokládají životnost tradic podmalby

v regionu. Velká výstava prezentovala tvorbu zhruba patnácti soudobých tvůrců, kteří se inspirovali tradiční technikou výroby, popřípadě formálními znaky lidových maleb na skle. Kromě malířů z obce a okolí (mj. Freistadt, Linz) byli několika podmalbami představeni rovněž Jiří Honiss a Marie Flašková z Českých Budějovic.

Drobnějším výstavním počinem byla přehlídka podmaleb žáků 5. třídy zdejší školy, kteří namalovali své obrázky (částečně podle starých šablon a zčásti podle svých návrhů) v rámci projektu *HS Sandl goes Hinterglasmuseum*. Cílem těchto aktivit je zprostředkování a předání historických tradic podmalby nejmladší generaci.

Výstavní program doplňoval profil malíře velkoformátových podmaleb, bývalého jevištního výtvarníka Petera Lahera, který shodou okolností žije v dalším centru výroby podmaleb Schwertbergu, vzdáleném cca 40 km od místa jednání.

Konferenci v Sandlu a další aktivity zdejšího muzea lze posuzovat v rámci současných snah o zdokumentování, zachování a revitalizaci nehmotných projektů tradiční lidové kultury. V tomto širším kontextu je třeba oceňovat tento chvályhodný počín nejen po odborné, ale též po popularizační stránce.

Luboš Kafka (EÚ AV ČR, v. v. i.)

KONFERENCE *KRAJINY SNŮ* A VÝSTAVA *VLTAVSKÉ OSTROVY* V PRAZE, 28. LEDNA 2015

Výzkumné centrum historické geografie – Historical Geography Research Centre (Katedra sociální geografie a regionálního